

Súd: Okresný súd Rimavská Sobota
Spisová značka: 5P/15/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6923202680
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Prčová
ECLI: ECLI:SK:OSRS:2023:6923202680.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

11
5P/15/2023

Okresný súd Rimavská Sobota, sudkyňou JUDr. Luciou Prčovou, v právnej veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX, t. č. v Centre pre deti a rodiny E., E. D. XX, XXX XX E., IČO: 37 949 926, v konaní zast. kolíznym opatrovníkom, Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, dieťa rodičov: matky F. G., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. XXX a otca H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom B. D. XXX, t. č. ÚVTOS Dubnica nad Váhom, o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Revúca, o uloženie výchovného opatrenia – umiestnenia mal. dieťaťa v liečebno-výchovnom sanatóriu na dobu najdlhšie šesť mesiacov, takto

rozhodol:

13
5P/15/2023

I. Návrh sa zamietá.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

10
5P/15/2023

1. Návrhom doručeným súdu 26.07.2023, sa Úrad práce sociálnych vecí a rodiny Revúca domáhal, aby súd uložil mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 písm. b) zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v účinnom znení, ktorým by mal. dieťaťu najdlhšie na dobu 6 mesiacov nariadil pobyt v Liečebno-výchovnom zariadení Poľný Kesov. Maloletý pochádza zo vzťahu matky F. G., nar. XX.XX.XXXX a otca H. B., nar. XX.XX.XXXX. Z ich vzťahu pochádza aj už plnoletá I. B., nar. XX.XX.XXXX, H. B., nar. XX.XX.XXXX, J. B., nar. XX.XX.XXXX, K. B., nar. XX.XX.XXXX. Z matky pochádza, mal. F. G., nar. XX.XX.XXXX, mal. L. G., nar. XX.XX.XXXX, mal. A. G., nar. XX.XX.XXXX a mal. F. G., nar. XX.XX.XXXX, ku ktorému nie je určené otcovstvo. Maloleté deti B. a maloleté deti G. sú umiestnené na výkon rozhodnutia súdu v Centre pre deti a rodiny Trnava. Otec mal. detí je vo výkone trestu odňatia slobody v ÚVTOS Dubnica nad Váhom, matka mal. detí je v súčasnej dobe bezdomovkyňa.

2. Maloletý A. navštevuje aktuálne 7. ročník Základnej školy Adely Ostrolúckej v Budči. Zo školy avizujú slabé vyučovacie výsledky. V škole je pasívny, počas prestávok ničí školský majetok. Správa

sa agresívne, vyhráza sa spolužiakom a podobne. Školské pomôcky nemá v poriadku. V Centre pre deti a rodiny Trnava sa výrazne zhoršilo Petrove správanie v priebehu posledného polroka. Maloletý A. nemá problém fyzicky zaútočiť na deti v centre, je jedno či mladšie, či staršie. Taktiež napáda aj svojho mladšieho brata L.. Maloletý A. sa rýchlo dostáva do afektu – nadáva, zlostí sa, vyhráza sa a podobne. Deti v centre sa ho v takýchto situáciách boja. Na základe uvedených skutočností, iniciovalo centrum pre deti a rodiny pracovné stretnutie so zástupcami Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Revúca, oddelenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately a Základnej školy v Budči. Počas stretnutia bolo zhodnoteného správanie mal. A. B., nar. XX.XX.XXXX a možnosti riešenia situácie a prítomní sa zhodli na možnosti umiestnenia mal. A. B. do liečebno-výchovného sanatória, ktoré je zamerané na pomoc deťom s poruchami v spojení s poruchami správania a učenia, čo zodpovedá problémom maloletého.

3. V prílohe návrhu súdu doručil správu z CDR Trnava, Základnej školy Budča a správu z diagnostického vyšetrenia Centra poradenstva a prevencie Zvolen.

4. Rodičia mal. dieťaťa sa k uzneseniu o začatí konania písomne nevyjadrili. Otec maloletého na pojednávaní uviedol, že nesúhlasí s tým, aby bol maloletý A. preložený do liečebno-výchovného sanatória. Zo strany centra pre deti a rodiny mu v poslednom čase neboli avizované žiadne problémy s maloletým. Tiež je v pravidelnom telefonickom kontakte s maloletými deťmi a deti ho chodia aj navštevovať do výkonu trestu a to jedenkrát za mesiac až za dva mesiace a ani raz nespomínali, že by so správaním ktoréhokolvek z detí boli v centre pre deti a rodiny problémy. Pritom sa ich na to vždy pýta. Po vykonaní dokazovania vo veci uviedol, že má za to, že opísané správanie jeho syna nie je podľa jeho názoru také závažné, že by maloletý musel byť umiestnený do liečebno-výchovného sanatória. Maloletý nikomu fyzicky neublíži, nikdy nikomu nespôsobil žiadne zranenie, ktoré by si vyžiadalo zdravotné ošetrovanie. Uviedol, že maloletý je Róm a že je v povahách Rómov, že sú temperamentní. Podľa neho správanie maloletého nedosiahlo taký negatívny stupeň závažnosti, že by maloletý musel byť opätovne oddelený od svojich súrodencov a museli by byť prerušené ich súrodenecké väzby, ktoré sú silné. Poukázal tiež na to, že maloletý už bol na niekoľkých pobytoch v obdobnom zariadení a pred ním sa vyjadril, že tam už nechce ísť. On ako otec nemá za to, že pobyt v LVS mal na maloletého nejaký výrazne pozitívny vplyv.

5. Dokazovanie súd vykonal výsluchom svedkyne G. A., pedagogickej vychovávateľky Centra pre deti a rodiny Trnava a listinnými dôkazmi, správou CDR Trnava zo dňa 05.06.2023, správou o študijných výsledkoch mal. A. B., správou z diagnostického vyšetrenia mal. dieťaťa, diagnostickým záverom F. K. M., z pripojeného spisu Okresného súdu Revúca, sp. zn. RA-4P/6/2013 - rozsudkom zo dňa 15.04.2013, č.k. 4P/6/2013 – 62, z pripojeného spisu správami z výkonu ústavnej starostlivosti mal. A. B. v CDR Ratolesť Trnava, správou o výkone ústavnej starostlivosti a správami o pomeroch v rodine mal. detí z pripojeného spisu 4P/6/2013, čl. 99 – 100, čl. 111 – 113, 120 – 126 vo vzťahu k mal. A., čl. 127 - 129 vo vzťahu k matke mal. detí, čl. 135 – 136 vo vzťahu k mal. A., čl. 137 – 138, 147 – 148, správy na čl. 152 – 154, správami na mal. A. na čl. 157 – 158, 161 – 162, 168 – 169, čl. 171 – 172, čl. 189 – 190, 196 – 197, 199 – 200, 205 – 206, 214 – 217, 216 – 217, 225 – 226, 234 – 235, z pripojeného spisu Okresného súdu Revúca, sp. zn. RA-4P/7/2020 uznesením o nariadení neodkladného opatrenia zo dňa 06.04.2020, č.k. 4P/7/2020 – 54, z pripojeného spisu Okresného súdu Revúca, sp. zn. RA-4P/23/2019 uznesením zo dňa 29.07.2019, 4P/23/2019 – 48, z pripojeného spisu Okresného súdu Revúca, sp. zn. RA-8P/6/2021 uznesením zo dňa 24.05.2021, č.k. 8P/6/2021-71 a správami o maloletom dieťaťu z Liečebno-výchovného zariadenia Čakany a Poľný Kesov. Súd v konaní vykonal zisťovanie názoru maloletého dieťaťa. Z vykonaného dokazovania a skutočností, ktoré vyplynuli zo zisťovania názoru maloletého dieťaťa súd zistil nasledujúci skutočný stav veci:

6. Maloletý A. B. je dieťa rodičov matky F. G., nar. XX.XX.XXXX a H. B., nar. XX.XX.XXXX. Zo vzťahu rodičov pochádzajú ďalší súrodenci maloletého dieťaťa a to už plnoletí I. B., nar. XX.XX.XXXX, H. B., nar. XX.XX.XXXX, J. B., nar. XX.XX.XXXX, K. B., nar. XX.XX.XXXX. Z matky F. G. pochádza aj F. G., nar. XX.XX.XXXX, mal. L. G., nar. XX.XX.XXXX a mal A. G., nar. XX.XX.XXXX, ku ktorým nebolo určené otcovstvo.

7. Z rozsudku Okresného súdu Revúca zo dňa 15.04.2013, č. k. 4P/6/2013 – 62 mal súd preukázané, že nad maloletými deťmi bola súdom nariadená ústavná starostlivosť, nad v tom čase ešte mal. deťmi, I. B., nar. XX.XX.XXXX, H. B., nar. XX.XX.XXXX, J. B., nar. XX.XX.XXXX, K. B., nar. XX.XX.XXXX a A. B., nar. XX.XX.XXXX, ktorú deti vykonávali a vykonávajú v Centre pre deti a rodiny „Ratolesť“

Tŕnie. Rozsudkom Okresného súdu Revúca zo dňa 22.02.2013, č. k. 3P/4/2013 – 35 bola nariadená ústavná starostlivosť aj nad mal. deťmi F. G., nar. XX.XX.XXXX a mal. L. G., nar. XX.XX.XXXX, ktorú deti vykonávali a vykonávajú v Centre pre deti a rodiny „Ratolest“ Tŕnie. V súčasnosti sú v Centre pre deti a rodiny už len maloletí súrodenci A. B., F. G., a L. G.. Ostatní súrodenci sú plnoletí.

8. Zo správ Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Revúca a Centra pre deti a rodiny Tŕnie o výkone ústavnej starostlivosti mal súd preukázané, že odkedy maloletý A. začal v septembri 2016 navštevovať 1. ročník základnej školy, jeho správanie sa mierne zhoršilo. Začal byť častejšie trucovitý, neposlúchol na prvýkrát, starším deťom začal občas odvrávať a byť k nim drzý. Niekedy vyvolával konflikty a zbytočne zapáral do detí. Pri napomenutí trucoval. U A. sa od malička vyskytovalo nočné pomočovanie.

9. Zo správy Centra pre deti a rodiny Tŕnie z 29.12.2017 vyplynulo, že príprava maloletého A. na vyučovanie sa strieda s veľkou snahou o čo najlepšie sa pripraviť do školy a na druhej strane, keď nemá náladu, učí sa s veľkým plačom a vykrikovaním. Treba s ním veľa precvičovať, trénovať pamäť, opakovať a rozprávať sa s ním.

10. Zo správy centra pre deti a rodiny z 21.01.2019 vyplynulo, že výsledky maloletého A. v škole (navštevoval 3. ročník základnej školy) sú slabšie, najhoršie mu ide slovenčina. Ide o žiaka so špeciálnym výchovno-vzdelávacím prístupom s vývinovými poruchami učenia, dyslexiou a dysgrafiou. Má odporúčané individuálne začlenenie a postup podľa individuálneho výchovno-vzdelávacieho programu. Škola je pre maloletého veľká záťaž. Pri príprave do školy pretrvávajú problémy. Nechce sa mu učiť, zatajuje úlohy, vyjednáva, zúri, búcha vecami a dostáva sa do afektívnych výstupov. Veľmi hlasno plače až kvíli. V škole sa bije so spolužiakmi, šikanuje mladšie deti. Škole si zabúda osobné veci ako napríklad vetrovku, rifle, mikinu, úbor na TV, školskú tašku a preukážu. V centre sa správanie maloletého A. tiež zhoršilo. Najhoršie je pri plnení akýchkoľvek povinností. Odmieta ich, je lenivý, rýchlo začne zúriť. Maloletý si neváži svoje osobné veci. U maloletého pretrvávalo nočné pomočovanie. Zhoršené správanie maloletého vyplývalo aj zo správy centra pre deti a rodiny zo dňa 22.07.2019.

11. Z uznesenia Okresného súdu Revúca zo dňa 29.07.2019, č. k. 4P/23/2019 – 48 mal súd preukázané, že ním súd nad maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX nariadil výchovné opatrenie - umiestnenie v Liečebno-výchovnom sanatóriu Čakany, na dobu najdlhšie na 6 mesiacov odo dňa 02.09.2019. Urobil tak nakoľko mal preukázané, že napriek intenzívnej práci s maloletým, či už zo strany internej psychologičky, pedopsychiatričky, zvýšenej medikamentózneho liečbe, tiež absolvovaných sedeniach u klinického psychológa, u maloletého naďalej pretrvávajú problémy a ťažkosti v usmerňovaní jeho správania, či už v ústavnom zariadení centra pre deti a rodiny alebo základnej škole, ktorú maloletý navštevuje. I keď otec ani maloleté dieťa s uložením výchovného opatrenia nesúhlasili, bolo preukázané, že napriek všetkým opatreniam vykonaným, či už zo strany ústavného zariadenia alebo základnej školy, sa správanie maloletého, najmä v škole ďalej zhoršuje a je výrazne problémové a agresívne a to nielen voči deťom, ale aj voči vyučujúcim a tiež vychovávateľom, čo maloletý na pojednávaní žiadnym spôsobom ani nerozporoval. Súd mal za to, že správanie maloletého a jeho ďalší výchovný a vzdelávací proces vyžaduje dôsledný a individuálny prístup s jasne vymedzenými pravidlami a hranicami spolu so zvýšenou kontrolou. Preto bolo potrebné rozhodnúť o nariadení výchovného opatrenia pobytového charakteru v špecializovanom zariadení zameranom na individuálny prístup k potrebám maloletého dieťaťa.

12. Zo správy Liečebno-výchovného sanatória Čakany z 24.03.2020 vyplynulo, že maloletý A. bol pri plnení školských povinností odmietavý a nespolupracujúci. Školské činnosti ho nezaujímali, vykonával ich len z povinnosti. Nedokázal si vo veciach udržať poriadok a systém. Jeho vôľové vlastnosti sú oslabené, preto motivačné podnety musia byť len krátkodobého charakteru. Školské výsledky maloletého boli veľmi slabé, na čo vplývala nielen osobnosť žiaka, ale aj jeho nižší intelekt. Odporučili vykonať rediagnostiku maloletého A.. Ako problém vnímali jeho vysokú unaviteľnosť, ktorá sa prejavovala už ráno a to napriek skorej večierke. Maloletý A. dokáže zaspáť na hodine pri čítaní alebo pri akejkoľvek inej voľnejšej aktivite. Čo sa týka správania maloletého počas poobedňajších voľnočasových aktivít, v LVS nezaznamenali žiadne výrazne problémové situácie. Maloletý prichádzal do konfliktov s inými deťmi predovšetkým prostredníctvom posmievania sa a provokovaním. Vyskytol sa u neho problém s krádežou, pričom odcudzenú vec si neprivlastnil, ale ju posunul inému žiakovi, aby na neho spadla vina. U maloletého neboli zaznamenané žiadne sexualizované prejavy.

13. Z uznesenia Okresného súdu Revúca zo dňa 06.04.2020, č. k. 4P/7/2020-54 mal súd preukázané, že ním súd maloletému A. B. opätovne uložil výchovné opatrenie - umiestnenie v Liečebno-výchovnom sanatóriu Čakany, na dobu najdlhšie na 6 mesiacov odo dňa 02.03.2020 a to z dôvodu, že u maloletého naďalej pretrvávali problémy v usmerňovaní jeho správania a vo vzdelávaní. Vzhľadom pre krátkosť pobytu maloletého v tomto type zariadenia, bolo možné u neho pozorovať iba mierne pokroky k lepšiemu a iba čiastočné pozitívne zmeny v správaní ako aj vo vzdelávaní. Na to, aby sa dosiahli trvalé pozitívne zmeny, bolo podľa súdu potrebné zabezpečiť dlhší pobyt maloletého dieťaťa v režimovom type zariadenia, kontinuálne do konca školského roka 2019/2020.

14. Zo správy liečebno-výchovného sanatória Čakany zo dňa 05.06.2020 vyplynulo, že od 16.03.2020 do 31.05.2020 sa z dôvodu nariadenia Ministerstva školstva SR vykonávala dištančná forma vzdelávania detí v domácom prostredí. U A. naďalej pretrvával odmietavý a apatický záujem o školu. Jeho prístup na vyučovaní a aj v príprave na vyučovanie bol odmietavý, skôr nespolupracujúci. Školské povinnosti vykonával nasilu a len tie najdôležitejšie. Mal problém udržať si poriadok vo veciach. Jeho školské výsledky boli veľmi slabé. Naďalej bol rýchlo unaviteľný a bol schopný kedykoľvek a kdekoľvek zaspať. Čo sa týka jeho správania, provokoval iné deti a posmieval sa im. Voči dospelým bol rešpektujúci, občas trucovitý a apatický. V individuálnom psychologickom kontakte sa snažil o formálne splnenie požiadaviek, avšak naďalej u neho pretrvávali únikové tendencie s odpoveďami typu „neviem“. Maloletý nebol vnútorne motivovaný pre zmenu svojho správania. V LVS neboli zaznamenané žiadne sexualizované prejavy správania maloletého dieťaťa. Liečebno-výchovné sanatórium odporučilo, aby bol maloletý dlhodobo umiestnený v režimových zariadeniach typu liečebno-výchovné sanatórium. Problémy, s akými sa stretávajú ju maloletého A. je podľa psychologičky sanatória potrebné dlhodobo a systematicky riešiť pod odborným vedením. Práve režimový typ zariadenia sa im vidí z dlhodobejšieho hľadiska ako najvhodnejší, na znútornenie sociálnych noriem a školských návykov potrebných pre normálne začlenenie sa do spoločnosti.

15. Zo spisu Okresného súdu Revúca sp. zn. 4P/29/2020 mal súd preukázané, že vzhľadom na vyššie uvedenú správu Liečebno-výchovného sanatória Čakany, súd dňa 18.06.2022 začal konanie o opakované uloženie výchovného opatrenia maloletému A. B.. V konaní mal súd okrem iného z výsluchu pracovníčky Centra pre deti a rodiny Trnava preukázané, že vzhľadom na epidemiologickú situáciu, predchádzajúce výchovné opatrenie nesplnil svoj účel. U maloletého nedošlo k zlepšeniu správania. Väčšinu školského polroka strávil maloletý v centre pre deti a rodiny. Jeho správanie bolo presne také isté ako pred uložením prvého výchovného opatrenia. Boli problémy s prípravou maloletého na vyučovanie, maloletý ju odmietal, správval sa pri nej agresívne, hlučne, neustále sa zaoberal tým, čo sa deje v jeho okolí, a inými deťmi, ktoré riešil, vyvolával konflikty. Dokonca raz napadol aj vychovávateľku, ktorá sa s ním učila. Maloletý odmietal plniť si akékoľvek povinnosti, aj čo sa týka povinností do školy, aj čo sa týka povinností v skupine. Keď je opakovane vyzývaný na ich plnenie, je hneď nervóznym a začne byť konfliktný voči deťom aj oči dospelým. Problémom v centre pre deti a rodiny bolo aj to, že sa maloletý pomohoval. V Liečebno-výchovnom sanatóriu Čakany sa nepomohoval, alebo sa pomohol maximálne raz za 2 týždne. V centre pre deti a rodiny sa maloletý pomohol aj každý večer. Dokonca sa stávalo, že sa pomohol aj cez deň, keď sedel na gauči alebo na koberci. Maloletý sa nehanbí a opakovane ho vonku prichytili ako pri hre ide len trochu nabok, stiahne si nohavice a močí aj pred deťmi, na budovy či na autá a podobne. Dokonca sa vymočil aj na zvieratá, ktoré chovajú v centre pre deti a rodiny. Keď sa ho pracovníci centra pýtajú prečo tak robí, len mykne plecami. Pred deťmi z toho robí srandu. S rovesníkmi nevie vychádzať, akúkoľvek hru pokazí, stále sa vysmieva ostatným deťom. Zle vychádza aj so svojimi súrodencami. Maloletý L. po ňom opakuje jeho nevhodné správanie. Začne hučať, váľa sa po zemi, začne byť agresívny a odmieta sa učiť. O maloletého A. sa prejavuje aj sexualizované správanie sa, maloletý si sťahuje pred deťmi nohavice a robí z toho srandu. Vzhľadom na tieto preukázané skutočnosti, súd uznesením zo dňa 13.07.2020, č.k. 4P/29/2020 – 41 uložil maloletému A. opakované výchovné opatrenie a nariadil mu pobyt v Liečebno-výchovnom sanatóriu Poľný Kesov a to na dobu najdlhšie 6 mesiacov od 02.09.2020.

16. Zo spisu Okresného súdu Revúca sp. zn. 8P/6/2021 mal súd preukázané, že aj uznesením zo dňa 24.05.2021 súd s účinnosťou od 01.03.2021, uložil maloletému A. opakované výchovné opatrenie a umiestnil ho v Liečebno-výchovnom sanatóriu Poľný Kesov na dobu najdlhšie 6 mesiacov.

17. Z priebežných správ o plnení účelu uložení výchovných opatrení LVS Poľný Kesov mal súd preukázané, že maloletý nastúpil do liečebno-výchovného sanatória 02.09.2022. Adaptácia prebehla

v zásade dobre. Pobyt maloletého dieťaťa bol opakovane prerušovaný z dôvodu opatrení proti vírusu COVID - 19. Maloletý mal v sanatóriu lepšie dni kedy býval pokojný a nzbieral dobré body, aj horšie dni kedy býval nepokojný a nervózný zo seba. Vtedy mu vadilo všetko a všetci, nechcel sa prezliekať a robiť si úlohy. Často provokoval deti, vykrikoval, vymýšľal si na deti rôzne obvinenia. Po upozornení sa zasmial a povedal, prepáčte. Opakovane si bral veci druhých detí bez ich vedomia z lavice alebo skrine. Často sa správal nevyspytateľne, akoby si ani neuvedomoval svoje správanie. Bolo potrebné ho sústavne upozorňovať a usmerňovať, snažil sa však pravidlá zariadenia dodržiavať rád sa ponúkol, že poupratuje, avšak, iba keď mal dobrú a pokojnú na hlavu. Bol snaživý a rád sa zapájal do činnosti. S prípravou na vyučovanie mával veľké problémy, často sa nechcel pripravovať, bol nepokojný a hnevalo ho, že to nevie. Pokiaľ bol pokojný vedel si robiť aj úlohy. Potreboval však usmernenie a pomoc. Psychológ sanatória vnímal u maloletého A. motiváciu k dodržiavaniu režimu a k dosahovaniu výsledkov učenia. Prekážkou k splneniu tohto cieľa bol zhoršený psychický stav maloletého dieťaťa. Psychológ evidoval zvýšené napätie, nervozitu a nepokoj u maloletého, pretrvávajúce ťažkosti so sústredením, zvyrazňuje sa hyperkinetický prejav. Ťažšie zvláda zmenu činnosti keď ešte nemal dokončenú predchádzajúcu úlohu. Nepravidelne sa urýchlo objavovali prejavy pomočovania a to aj napriek dodržiavaniu pitného režimu a nočného bdenia. Neurotizácii maloletého sa LVS prejavovala regresnými prejavmi orálnej fázy, napríklad ohryzanie predmetov a podobne, psychológ u maloletého zaznamenal zvýšené pocity úzkosti. Sexualizované správanie voči deťom a dospelým nebolo LVS zaznamenané. Psychológ uviedol, že maloletý dokáže zvládať a redukovať svoje napätie pomocou tvorivých činností. Pravidelne si kreslí a tvorí veci. Maloletý sa dostával do konfliktov s rovesníkmi a nahromadené napätie redukoval aj agresívnymi brachiálnymi prejavmi voči deťom, dospelých zväčša rešpektuje. V liečebno-výchovnom sanatóriu bolo maloletému poskytované individuálne psychologické poradenstvo s prvkami podpornej psychoterapie. V individuálnom kontakte bola spolupráca s maloletým na dobrej úrovni. Sedení sa pravidelne zúčastňoval. Niekedy sa na sedenia dokonca sám pýtal. Zároveň v rámci vyučovacieho procesu absolvoval skupinové terapeuticko-korekčné cvičenia, kde sa zapájal do aktivít.

18. Z poslednej správy Liečebno-výchovného sanatória Poľný Kesov, zo dňa 18.06.2021 vyplynulo, že aj pobyt maloletého v liečebno-výchovnom sanatóriu zariadení od 01.03.2021 bol prerušovaný kvôli opatreniam proti vírusu COVID 19. Čo sa týka oblasti vzdelávania, A. mal v triede priateľské vzťahy, aj keď mával časté konflikty so spolužiakmi. Na vyučovaní nie vždy pracoval podľa pokynov pedagóga, často na začiatku hodín vyrušoval a snažil sa vyhnúť činnostiam. Po niekoľkých minútach sa však upokojil a začal sa zapájať do vyučovania. V školských veciach mával neporiadok. Ničil si pomôcky aj pomôcky ostatných žiakov. Dosahoval slabšie školské výsledky. Počas dištančného vzdelávania sa snažil plniť úlohy, no odovzdával ich s chybami alebo občas úlohu nesplnil vôbec. Jeho súťaživosť niekedy viedla k verbálnemu alebo fyzickému agresívnemu správaniu voči spolužiakom. Pracovné tempo mal pomalšie, ale snažil sa začatú prácu vždy dokončiť. K pedagógom sa správal rôzne, od slušného a priateľského prejavu až po drzé, vulgárne až agresívne správanie, čo bolo väčšinou zapríčinené odmietaním zapojiť sa do vyučovacieho procesu. Maloletý sa snažil dosahovať čo najlepšie výsledky vzhľadom k jeho schopnostiam. Rád športoval a mal rád výtvarné aktivity. Keď nebol pod dozorom pedagóga, urážal iných žiakov, prípadne na nich fyzicky zaútočil. Neuvedomoval si svoje vlastné nevhodné konanie a nevedel pochopiť dôsledky, ktoré môžu nastať. Zo správy vyplynuli nasledujúce odporúčania pre vzdelávací proces maloletého dieťaťa: Žiakovi bola odporúčená asistentka počas vyučovania. Žiak potrebuje málo podnetné prostredie, ktoré nebude narúšať jeho pozornosť, čím sa bude lepšie sústrediť na vyučovací proces. Počas celej vyučovacej hodiny musí mať zadanú činnosť a je potrebné dbať na to, aby plnil zadané úlohy. Ohľadom správania maloletého dieťaťa boli dané nasledujúce odporúčania: Maloletého treba usmerňovať a klásť mu vhodné príklady reagovania na možné konfliktné situácie. Treba používať slovné hodnotenie pri aktivite a pochváliť ho za dobre splnenú úlohu, známku a podobne. Je potrebné opakovať mu dôsledky nevhodného správania v rôznych situáciách. Je potrebné kontrolovať, či dodržiava stanovené pravidlá a neustále mu ich opakovať. Je potrebné učiť ho vhodne komunikovať, bez prejavov agresie a vulgarizmov. Je potrebné oceňovať úspechy, podporovať pozitívne prejavy správania a potrebné zvoliť vhodnú motiváciu. Je potrebné nacvičovať relaxačné a uvoľňovacie techniky. Maloletému bola odporúčená rediagnostika intelektových schopností. V psychologickvej oblasti bolo odporúčené pracovať s nahromadeným napätím maloletého dieťaťa a ponúknuť mu činnosti, kde prichádza k odbúraniu napätia, napríklad tvorivé a výtvarne činnosti, relaxačné aktivity a podobne. Je potrebné vytvoriť maloletému dieťaťu priestor na vyrozprávanie sa a pokračovať v psychologickvej starostlivosti. Vhodná je terapia hrou. Vhodné je režimové vedenie s jasne nastavenými pravidlami.

19. Z lekárskej správy o kontrole maloletého A. o detskej psychiatričky, F. K. M. z 06.02.2023 vyplynulo, že maloletý má diagnostikované nasledujúce poruchy správania: Hyperkinetická porucha, Zmiešané poruchy správania a emócií, enuresis nocturna frekventná, mentálna subnorma - hraničné pásmo, opozičná porucha, CAN syndróm - dieťa z miliopathického rodinného prostredia. Odporúčania detskej psychiatričky voči maloletému A. a jeho výchovnému vedeniu boli nasledujúce: Pozitívne výchovné vedenie, zamerať sa na úspechy a posilňovať pozitívne správanie, za neprimerané správanie učiť následky a dôsledne dodržiavať pravidlá a hranice, byť vo výchove jednotní a dôslední, doma zostaviť pravidlá písomne a spolu s dieťaťom dohodnúť hranice a dôsledne ich dodržiavať. Dodržiavať enuretický režim, večer po 18:00 hodine nepiť, pred spaním trikrát po štvrthodine sa ísť vymočiť, nácvik afirmačnej vety: „Keď budem potrebovať cikať, zobudím sa.“ Ráno motivovať cez sladkosť.

20. Zo správy z diagnostického vyšetrenia maloletého dieťaťa v Centre poradenstva a prevencie vo Zvolene zo 17.05.2023 vyplynulo, že vykonaným diagnostických vyšetrení bolo preukázané, že aktuálna úroveň rozumových schopností maloletého dieťaťa sa pohybuje v pásme výrazného podpriemeru. Intelektový profil maloletého nie je vyrovnaný. Medzi jednotlivými zložkami intelektu je prítomná výrazná diskrepancia. Performačná zložka intelektu vystupuje do pásma podpriemeru. Pracovné tempo je pomalé, aktuálne sa prejavuje výkonom v pásme podpriemeru. Pozornosť a výkon osciluje. V čase vyšetrenia bol prítomný motorický nepokoj a motorické tiky. Boli zaznamenané oslabenia v mnestických schopnostiach, matematických schopnostiach, v úrovni získaných vedomostí, slovnej zásobe, v porozumení sociálnym situáciám. Čítací prejav je slabikovaný s chybovosťou. Písmo je ťažšie čitateľné, neudrží líniu riadku. V písomnom prejave sa vyskytujú gramatické chyby, chyby v dĺžkoch a mäkčeňoch, maloletý si zamieňa písmená a vety začína malým písmenom. Jedná sa o žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, žiaka s poruchou aktivity a pozornosti. Maloletý má v dôsledku toho právo na inkluzívne vzdelávanie a individuálny prístup, rešpektujúci jeho rôzne výchovno-vzdelávacie potreby, schopnosti a možnosti, nadanie a zdravotný stav v rozsahu ustanovenom týmto zákonom. Petra je podľa odporúčaní diagnostickej správy naďalej vhodné vzdelávať formou individuálnej integrácie v bežnej triede základnej školy na základe princípov inkluzívneho vzdelávania ako žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami a žiaka s poruchami aktivity a pozornosti. V školskom prostredí je potrebné rešpektovať jeho individuálne psychomotorické tempo, predĺžiť časovú dotáciu a poskytnúť mu dostatočný čas na oddych. Je potrebné uprednostniť formu skúšania, pri ktorej dosahuje optimálny výkon. Zadávané úlohy je potrebné rozložiť na menšie časti, ktoré A. postupne zvládne. Po zadaní úlohy je potrebné vždy sa presvedčiť, či maloletý porozumel. Pri výklade učiva je potrebné hovoriť pomaly a zreteľne. Je potrebné uistiť sa, či maloletý sleduje výklad učiteľa a udržiavať s ním častejší očný kontakt. Vo vzdelávaní maloletého A. je potrebné porozumenie, pružnosť, trpezlivosť pedagóga a jeho pomoc na individuálnej úrovni. Je potrebné maloletého nikdy nezosmiešňovať za jeho slabší alebo neúspešný výkon. Je potrebné oceniť jeho snahu aj keď výsledok práce nezodpovedá našim predstavám a oceniť akékoľvek drobné pokroky. Je potrebné pravidelne kontrolovať pripravené učebné pomôcky na nasledujúci deň a dohliadať na zapisovanie úloh a povinností na presne určenom mieste napríklad kalendár, diár, nástenka a podobne.

21. Z výsluchu svedkyne, ktorá pracuje ako pedagogická vychovávateľka vo výchovnej skupine Centra pre deti a rodiny Trnava, v ktorej je zaradený aj mal. Peter vyplynulo, že za obdobie približne posledných dvanásť mesiacov, teda od septembra 2022 boli zistené nasledujúce problémy v správaní maloletého dieťaťa:

22. Maloletý si pravidelne ničí školské pomôcky, láme sa rozoberá perá, trhá zošity, nevie si udržať zošit na každý predmet, skôr ako zošity, má v taške len vytrhnuté, popísané papiere. Maloletý si v škole nepíše poznámky, potom sa nemá z čoho učiť. Učenie z učebnice maloletý nezvláda, nakoľko je tam veľa písaného textu. Potreba učiť sa, písať si úlohy alebo robiť si akékoľvek povinnosti do školy maloletého znervózňuje, v dôsledku čoho býva agresívny a má výbuchy hnevu. Tieto v zásade nie sú obrátené voči konkrétnym fyzickým osobám, či už iným deťom a už vôbec nie voči dospelým. Čo sa týka prípravy do školy, CDR pristúpilo k tomu, že sa A. učí, prípadne si robí poznámky od iného klienta CDR, ktorý je zároveň jeho spolužiakom v škole. Z výsluchu svedkyne mal súd preukázané, že A. sa dostáva do konfliktov s inými chovancami CDR napríklad keď idú na prechádzky alebo počas hier na dvore. Raz dostal hysterický záchvat, nadával, pokúšal sa o fyzický útok, na dievča z druhej skupiny sa zahnal kovovou kolobežkou. Raz počas sledovania televízie, keď nie je po jeho, a nesleduje sa ten program čo chce on, tak sa vyhrážal ostatným deťom v skupine, že ich chytí pod krk, podreže, alebo im nadáva. Raz dievčaťu z CDR vylial na hlavu kečup, lebo si myslel, že je to sranda. Bratovi L. nalial do vody na

umývanie namiesto Jari ocot. S bratom sa často prekára, raz mu držal dvere a nepustil ho do spoločnej izby. Potom sa chlapci začali hádať. Takýchto drobných konfliktov s bratom má mnoho. Asi najväčším z nich bol, keď aj s ďalším chlapcom maloletého L. zviazal šnúrkami od topánok a zabával sa na tom. L. začal kričať, na čo prišla vychovávateľka. Maloletý A. sa k tomuto incidentu vyjadril tak, že sa on, jeho kamarát aj L. hrali tak, že skúšali, či sa dokážu vymaniť zo zviazania. Pretým, ako zviazali L., zviazali aj jeho, ale on sa dokázal vyslobodiť. Potom zviazali L., ale on sa vyslobodiť nedokázal. Oni ho už začali rozvzávať, ale v tom prišla vychovávateľka. Ohľadne ich vzájomného vzťahu s bratom L. mal súd z výpovede svedkyne preukázané, že vzájomné konflikty A. s L. nemajú negatívny vplyv na ich vzájomný vzťah v tom zmysle, že by došlo k jeho zhoršeniu. L. vie, že sú bratia a má k A. riadny súrodenecký vzťah, napriek tomu, že medzi nimi dochádza ku konfliktom. Chlapci sa aj vzájomne hrajú, ale ich hra vždy skončí hádkou alebo konfliktom. Maloletý mal v minulosti konflikty mal aj so sestrou F., tieto však minimálne od septembra 2023 nie sú také časté.

23. Raz pri čistení zemiakov A. vybuchol, keď sa mu zemiaky čistiť nechcelo. Začal kričať, že všetky deti chcú iba žrať, búchal do skrinky, nadával a vykrikoval, že by všetkých dobil, že ho bolí chrbát a že im na večeru stačí iba chlieb. Inokedy vopchal odizolované drôtičky do zásuvky a vybil poistky v celej budove.

24. Maloletý si ničí oblečenie, trhá ho, alebo iným spôsobom robí na ňom diery. Musia mu často kupovať oblečenie nové. Prítomná sociálna pracovníčka CDR uvedené potvrdila, uviedla, že si mal. A. skutočne veci neváži uviedla však, že podľa jej názoru to maloletý nerobí úmyselne, skôr je napätý a buď oblečenie hryzie alebo ho iným spôsobom prederaví, nakoľko je nervózny. Výchovná pedagogička ako svedkyňa uviedla, že k tomu, aby maloletého nechali chodiť v deravom oblečení, aby si ho so na druhýkrát lepšie vážil, zatiaľ nepristúpili.

25. Počas letných prázdnin je správanie maloletého relatívne kľudné. Maloletý je nervózny, keď sa na neho kladú nejaké požiadavky a nároky, napr. keď má niečo urobiť alebo sa má pripraviť do školy. Cez prázdniny, keď je voľnejší režim, jeho správanie nie je tak konfliktné a je zvládnuteľné.

26. Podľa § 37 ods. 2 zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v účinnom znení ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd môže rozhodnúť o uložení týchto výchovných opatrení:

- a) vhodným spôsobom napomenie maloleté dieťa, jeho rodičov a iné fyzické osoby, ktoré svojím správaním ohrozujú alebo narušujú jeho riadnu výchovu,
- b) určí nad výchovou maloletého dieťaťa dohľad; dohľad vykonáva najmä za súčinnosti orgánu sociálnoprávnej ochrany detí, obce, školy, neštátnych subjektov a zariadenia, v ktorom je maloleté dieťa umiestnené,
- c) uloží maloletému dieťaťu obmedzenie v rozsahu potrebnom na predchádzanie a zabraňovanie škodlivým vplyvom, ktoré môžu ohroziť alebo narušiť jeho priaznivý vývin; dodržiavanie uloženého obmedzenia sleduje najmä za súčinnosti obce,
- d) uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo inému odbornému poradenstvu.

27. Podľa § 37 ods. 3 Zák. č. 36/2005 Z. z. o rodine v účinnom znení ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa a ak výchovné opatrenia uvedené v odseku 2 nevedli k náprave, súd dočasne odníme maloleté dieťa z osobnej starostlivosti rodičov aj proti ich vôli, osôb, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do náhradnej starostlivosti podľa § 45 alebo § 48, budúcich osvojiteľov, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do starostlivosti podľa § 103, osvojiteľov alebo poručníka, ktorý sa o maloleté dieťa osobne stará, a nariadi maloletému dieťaťu na účely a) zabezpečenia odbornej diagnostiky pobyt v zariadení, ktoré vykonáva odbornú diagnostiku, najdlhšie na šesť mesiacov, b) zabezpečenia odbornej pomoci maloletému dieťaťu alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého dieťaťa pobyt v zariadení najdlhšie na šesť mesiacov, c) zabezpečenia resocializácie drogových a iných závislostí pobyt v zariadení, ktoré vykonáva resocializačné programy pre drogovú a inak závislých.

28. V predmetnom prípade sa orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately domáhal uloženia výchovného opatrenia maloletému A. B., ktorým by mu bol, za účelom zabezpečenia odbornej pomoci, nariadený pobyt v liečebno-výchovnom zariadení Poľný Kesov. V predmetnom konaní mal súd preukázané, že odkedy maloletý A. nastúpil povinnú školskú dochádzku (v roku 2016), dochádzalo postupne k zhoršovaniu jeho správania, čo vyústilo do opakovaných ukladaní výchovných opatrení maloletému v podobe jeho umiestňovania v liečebno-výchovných sanatóriách. Najprv v roku 2020

dvakrát na 6 mesiacov v liečebno-výchovnom sanatóriu Čakany a neskôr v roku 2021 dvakrát na 6 mesiacov v liečebno-výchovnom sanatóriu Poľný Kesov.

29. Maloletý A. je dieťa s viacerými diagnostikovanými vývinovými poruchami ako hyperkinetická porucha, zmiešané poruchy správania a emócií, nočné pomočovanie, opozičná porucha. Maloletému tiež bola diagnostikovaná dyslexia (Dyslexia je špecifická porucha čítania, ktorá sa prejavuje ťažkosťami pri učení sa čítať. Dyslexia neovplyvňuje intelekt dieťaťa) a dysgrafia (Dysgrafia je špecifická poruchu písania, pri ktorej dieťa nevie napodobniť tvary písmen a číslíc a nie je schopné si ich zapamätať. U dysgrafikov je tiež prítomné zamieňanie jednotlivých písmen pri písaní, ich vynechávanie či zrkadlové obracanie. Písmo dysgrafikov je neúhľadné, roztrásené. Typickým znakom je aj pomalé písanie. Dysgrafia nie je spôsobená nízkym intelektom alebo nevhodným spôsobom výučby). Jedná sa o dieťa trpiace syndrómom CAN (syndróm týraného, zneužívaného a zanedbávaného dieťaťa), ktorý bol z nevhodného rodinného prostredia vyňatý v roku 2013. Pri diagnostike maloletého bolo zistené, že jeho intelektové pásmo je na hranici subnormy. Uvedené vývojové poruchy maloletého dieťaťa podstatne ovplyvňujú jeho správanie a fungovanie v spoločnosti a to ako v domácom prostredí, ktoré v súčasnosti pre maloletého predstavuje prostredie Centra pre deti a rodiny, tak aj v prostredí školy. Maloletý má od počiatku nástupu do školy problémy so vzdelávaním sa v škole, aj pri domácej príprave na vyučovanie. Maloletý nie je schopný splniť požiadavky, ktoré sú na neho v škole kladné, v dôsledku čoho plnenie školských povinností pôsobí na maloletého vysoko frustrujúco. Vysoká hladina frustrácie z každodenného pocitu neschopnosti splnenia nárokov, ktoré sú na neho kladené a následnej kritiky svojho okolia za nespĺnenie povinností, spôsobuje u maloletého dieťaťa nárast napätia, vnútorného nepokoja a nespokojnosti samého so sebou, vznik pocitov menejcennosti pri porovnávaní sa s rovesníkmi, čo musí vyvolávať enormnú záťaž na psychiku maloletého dieťaťa. To všetko sa následne prejavuje vo výbuchoch hnevu a agresie, ktoré okolie u maloletého A. zaznamenáva.

30. Napriek tomu, že vykonaným dokazovaním bolo zistené, že správanie maloletého A. nie je zďaleka možné hodnotiť ako bezproblémové, má súd za to, že nie je pre jeho okolie až natoľko závažné a nebezpečné, že by maloletého bolo z dôvodu jeho negatívneho správania potrebné odňať z prostredia centra pre deti a rodiny a premiestniť ho zariadenia s prísnejším režimom fungovania. Napriek preukázaným výbuchom hnevu, nie je možné konštatovať, tak ako počas súdneho pojednávania podotkol aj otec maloletého dieťaťa, že by maloletý A. niekomu fyzicky ublížil a spôsobil mu akékoľvek zranenie. Jeho výbuchy hnevu sú pre jeho okolie určite nepríjemné, ale ako súd vyššie uviedol, sú dôsledkom vyššie uvedených vývojových porúch maloletého dieťaťa a nahromadenej tenzie v jeho prežívaní a nie primárne zlého charakteru maloletého a jeho tendencií niekomu ublížiť. Je predpoklad očakávať, že pokiaľ na maloletého bude vyvíjaný tlak spojený s plnením takých povinností, ktoré sú nad jeho sily, bude k týmto výbuchom hnevu naďalej dochádzať a to bez ohľadu na to, či bude maloleté dieťa umiestnené v centre pre deti a rodiny alebo v liečebno-výchovnom sanatóriu. Jediným riešením ako im predísť alebo znížiť ich počet, je podľa názoru súdu zmena prístupu k maloletému dieťaťu a dôsledné dodržiavanie odporúčaní, ktoré vyplývajú zo správ Liečebno-výchovného zariadenia Poľný Kesov a diagnostického vyšetrenia Centra poradenstva a prevencie Zvolen.

31. Napriek existujúcim mnohopočetným odporúčaniam týchto inštitúcií k prístupu vo vzdelávaní a výchove maloletého A. (viď. ods. 18 a 20 odôvodnenia rozsudku), súd v konaní nadobudol dojem, že ako v prostredí školy tak aj v prostredí CDR je na maloletého stále nazerané, akoby u neho žiadne vývojové poruchy a poruchy učenia zistené neboli. Od maloletého sa očakáva, že si bude udržiavať veci v poriadku, že si bude bez problémov písať domáce úlohy, učiť sa, pripravovať sa na vyučovanie a keď tak maloletý nerobí, je to považované za problém, ktorý je potrebné riešiť zmenou výchovného prostredia maloletého dieťaťa. S takýmto prístupom sa súd nestotožňuje. Má za to, že v prvom rade je potrebné dbať na čo najdôslednejšie dodržiavanie diagnostických odporúčaní zo strany učiteľov, školských asistentov, ako aj v domácom prostredí centra pre deti a rodiny a až keď sa všetky zúčastnené strany budú dôsledne držať týchto odporúčaní a správanie maloletého bude aj napriek tomu nezlučiteľné s vnútorným poriadkom a fungovaním centra pre deti a rodiny a ohrozujúce ostatné deti umiestnené v CDR, bude súd môcť pristúpiť k rozhodnutiu o zmene výchovného prostredia maloletého dieťaťa.

32. Na maloletého by nemali byť kladené také požiadavky a také očakávania, ktoré maloletý nie je schopný napĺňať. Maloletý by mal, ako bolo odporúčené v správe Liečebno-výchovného sanatória Poľný Kesov, pokračovať v psychoterapii u klinického psychológa a v praktizovaní relaxačných metód. Je zrejmé, že maloletý si musí plniť aj určité povinnosti, možno však viac ako u iných detí by mal mať čas na

aktívnu relaxáciu prostredníctvom metód znižujúcich napätie (ako tiež vyplynulo zo správy LVS) ako je kreslenie a iné formy arteterapie. Súd netvrdí, že si maloletý nemá plniť žiadne povinnosti do školy, avšak striktné vyžadovanie písania domácich úloh, výučby jazykov, prípadne odborných predmetov nielenže nebude mať u maloletého želaný efekt, ale ešte aj zhorší jeho psychický stres. Pritom podľa názoru súdu rozhodujúcim pre správny a harmonický vývoj maloletého A., s ohľadom na jeho osobnosť nie je čo najlepšie zvládať školu, ale čo najpokojejšie žiť. Dôkazom potreby takého prístupu je skutočnosť, že v období letných prázdnin, kedy na maloletého nie sú kladené nároky na plnenie školských povinností, je správanie maloletého lepšie zvládnuteľné, bez výraznejších výbuchov hnevu, resp. s menej častými výbuchmi a prejavmi agresie.

33. Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že v Centre pre deti a rodiny Trnava sú okrem maloletého A. umiestnení ešte jeho dvaja súrodenci, s ktorými má maloletý vytvorené silné súrodenecké väzby. Títo súrodenci predstavujú pre maloletého, ktorý vyrastá v prostredí centra pre deti a rodiny od svojich troch rokov rozhodujúcu rodinnú väzbu a pre priaznivý vývoj maloletého dieťaťa je veľmi podstatné jej zachovanie. Aj preto súd považuje premiestnenie maloletého A. do iného zariadenia ako CDR Trnava za ultima ratio, teda posledný možný spôsob riešenia situácie. A takýto stav podľa názoru súdu s ohľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti v súčasnosti nenastal. Preto súd návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na uloženie výchovného opatrenia, zamietol.

34. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 Zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

Poučenie:

2

5P/15/2023

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia. Odvolanie sa podáva písomne v dvoch vyhotoveniach na Okresnom súde Rimavská Sobota. Odvolanie podávané poštou je vhodné adresovať nasledovne: Okresný súd Rimavská Sobota, pracovisko Revúca, SNP 539/1, 050 01 Revúca (§ 357 v spojení s § 362 ods. 1 a v spojení s § 125 ods. 1 CSP).

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Podľa § 62 ods. 2 CMP odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Podľa § 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 Civilného sporového poriadku odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie v časti, ktorým bola upravená starostlivosť o maloleté dieťa, oprávnený môže podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia podľa ustanovení § 370 a nasledujúcich Civilného mimosporového poriadku.

Ak nebude povinnosť platiť výživné stanovená týmto rozhodnutím splnená dobrovoľne, možno podať návrh na výkon exekúcie podľa osobitného zákona (Zák. č. 233/1995 Zb. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v platnom znení).

Podľa § 63 ods. 1 Exekučného poriadku ak podkladom na exekúciu je exekučný titul, v ktorom sa ukladá povinnosť zaplatiť peňažnú sumu, exekúciu možno vykonať

- a) zrážkami zo mzdy a z iných príjmov,
- b) prikázaním pohľadávky,
- c) predajom hnutelných vecí,
- d) predajom cenných papierov,
- e) predajom nehnuteľnosti,
- f) predajom podniku,
- g) príkazom na zadržanie vodičského preukazu.